

T.C.
BAYINDIRLIK VE İSKAN BAKANLIĞI
Strateji Geliştirme Başkanlığı

7/11247

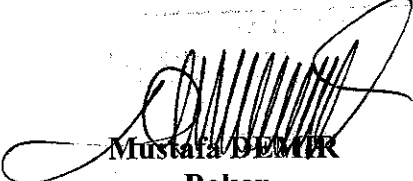
4 Ocak 2010
SÜRELİ
.../.../2010

Sayı : B.09.0.SGB.0.00.21.610/65
Konu : Van Milletvekili
Fatma KURTULAN'ın
Yazılı Soru Önergesi.

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

İlgi: 14.12.2009 tarihli ve A.01.0.GNS.0.10.00.02-17969/38351 sayılı yazınız.

Van Milletvekili Fatma KURTULAN'ın Bakanlığımıza yöneltmiş olduğu, T.B.M.M. 7/11247 Esas No'lu yazılı soru önergesine ilişkin cevabımız ekte sunulmuştur.
Bilgilerinize arz ederim.

Mustafa DEMİR
Bakan

EK :

Cevap Yazısı (4 Sayfa)

DAĞITIM:

Gereği:

T.B.M.M. Başkanlığına

Bilgi:

Başbakanlığa

275

**VAN MİLLETVEKİLİ
SAYIN FATMA KURTULAN'IN
T.B.M.M. 7/11247 ESAS SAYILI
YAZILI SORU ÖNERGESİNE AİT
SORULAR VE CEVAPLARI**

SORULAR :

Deprem tehlikesine karşı TMMOB, kasım ayı içerisinde, Van ilinde “Van ve Deprem Tehlikesi” konulu bir panel düzenlemiştir. Panelde, Van ilimizin her hangi bir deprem karşısında çok büyük bir afetle karşı karşıya kalacağı ifade edilmiştir. Büyük ölçekli yapıların ve inşaatların çoğaldığı oranda, denetimlerin azaldığının altının çizildiği panelde; şimdiden deprem gibi doğal afetlerin olasılıkları üzerinde durulmazsa ve gereken tedbirler alınmazsa, yaşanılacak herhangi bir doğal olayın afet olmasının önlenemeyeceği belirtilmiştir. Ayrıca panelde, Van’da bilinçsiz olarak fay hattı üzerinde konut yapılmasına engel olunması gerektiği ifade edilmiş ve Van’da bir afet merkezinin kurulmasının gerektiği önemle vurgulanmıştır.

Bu bağlamda;

- 1- Van ilinde bir afet merkezi kurmayı düşünüyor musunuz? Bu güne kadar bir afet merkezi kurulmamasının sebebi nedir?
- 2- Van ilinde yaşanacak olan deprem ve diğer doğal afetler konusunda yapılan teknik çalışmalar ve düzenlemeler nelerdir?
- 3- Van ilimizde bulunan hastane, okul ve diğer kamu binalarının güçlendirme çalışması ihtiyacı tespit edilmiş midir? Ne kadarında güçlendirme çalışması yapılmıştır?
- 4- Van’da deprem açısından risk oluşturan yerleşim alanlarının envanterinin çıkarıldığı mevcut yapıların mühendislik açısından bilimsel olarak yapıldığı bir çalışma yapılmış mıdır? Buna ilişkin harita çıkarılmış mıdır?

CEVAPLAR:

1- Afet, acil durumlar ve sivil savunmaya ilişkin hizmetleri yürütmek üzere Başbakanlığa bağlı Afet ve Acil Durum Yönetimi Başkanlığı kurulması teşkilatı ile görev ve yetkilerini düzenleyen 5902 sayılı Kanun 17.06.2009 tarihinde yürürlüğe girmiştir.

5902 sayılı Kanun, Başbakanlığa bağlı Türkiye Acil Durum Yönetimi Genel Müdürlüğü, İçişleri Bakanlığı’na bağlı Sivil Savunma Genel Müdürlüğü, Bayındırlık ve İskân Bakanlığımıza bağlı Afet İşleri Genel Müdürlüğünü Başbakanlık bünyesinde “Afet ve Acil Durum Yönetimi Başkanlığı” adı altında birleştirmekte, illerde ise İl Özel İdareleri bünyesinde doğrudan valilere bağlı olarak “İl Afet ve Acil Durum Müdürlükleri” kurulmasını öngörmektedir. Bu yeni durumun gereği olarak Van Valiliği bünyesinde Afet ve Acil Durum Müdürlüğü kurulmuş bulunmaktadır.

2- Deprem ve diğer doğal afetler konusunda Bakanlığımızın münhasıran Van İline özel teknik bir çalışması bulunmamakla birlikte, Ülkemizdeki kamu ve özel tüm binaların (özel içerikli binalar hariç) 06.03.2007 tarihinde yürürlüğe konulan Deprem Bölgelerinde Yapılacak

Binalar Hakkında Yönetmelik ile ilgili diğer mevzuat hükümlerine göre yapılması için her türlü tedbir alınmakta veya aldırılmaktadır.

3-Van İlinde yapılan bina inceleme ve güçlendirme çalışmaları, Bakanlığımız koordinasyonu haricinde diğer kamu kurum ve kuruluşlarınca da değişik mali kaynaklar (İl Özel İdareleri, dış krediler, döner sermayeler, vakıf, vb.) kullanılarak yürütüldüğünden, tüm kamu binalarının güçlendirme çalışmalarına ilişkin genel bir veri tabanımız bulunmamakla birlikte, Van İlinde Valilik (Bayındırlık ve İskân Müdürlüğü) kanalıyla yürütülen çalışmalar sonucunda;

- Milli Eğitim Bakanlığına bağlı 14 adet okulda güçlendirme çalışmaları bitirilmiş, 1 adet okulda güçlendirme çalışmaları devam etmektedir.
- Sağlık Bakanlığına bağlı 1 adet hastanede güçlendirme çalışmaları bitirilmiş, 5 adet hastanede güçlendirme çalışmaları devam etmektedir.
- Emniyet Genel Müdürlüğüne bağlı 1 adet lojman ve hizmet binasında güçlendirme çalışmaları yapılmış durumdadır.

4- Mevcut yapı stokunun önemli bir bölümünün depreme dayanıklı olmadığını ülkemizde meydana gelen depremler açıkça göstermiştir. Sadece Van ili için değil, tüm yurttan meydana gelebilecek olası bir depreme hazırlık olması amacıyla mevcut bina stokunun gözden geçirilip gerekli görülen binaların deprem dayanımının iyileştirilmesi gerekmektedir.

Bu kapsamda; öncelikle bir önceki deprem yönetmeliğinin yeniden düzenlenmesine ihtiyaç duyulmuştur. Muhtemel bir depremde binanın ayakta kalıp kalmayacağını belirlemek için detaylı inceleme ve hesap yöntemlerine ihtiyaç duyulmaktaydı. Bakanlığımız uzmanları ve çeşitli üniversitelerin katılımı ile oluşturulan komisyon marifetiyle 1998 tarihli Deprem Yönetmeliğine "Mevcut Binaların Değerlendirilmesi ve Güçlendirilmesi" bölümü eklenerek 6 Mart 2007 tarihinde "Deprem Bölgelerinde Yapılacak Binalar Hakkında Yönetmelik" yürürlüğe girmiştir. Bu Yönetmelik, yeni yapılacak binaların depreme dayanıklı tasarımının yanı sıra mevcut binaların değerlendirilmesi ve güçlendirilmesi ile ilgili hesap esaslarını da içermektedir.

Mevcut bina stokunun çok olması nedeni ile binaların tümünün, Deprem Yönetmeliği'nde yer alan kurallara göre deprem güvenliklerinin belirlenmesinin tamamlanması, maliyet ve zaman açısından kısa sürede mümkün değildir. Bunun yerine deprem riski yüksek binaları belirleyebilecek daha az zaman ve emek harcanarak ve bazı teknik bilgileri içeren bir dokümana ihtiyaç bulunmaktadır. Buna benzer uygulamalar dünyada da yapılmıştır. Ülkemizde de Zeytinburnu, Bakırköy, Fatih, Küçükçekmece gibi belediyelerce hızlı değerlendirme yöntemleri ile riskli binaların belirlenmesi çalışmaları yapılmıştır. Belirlenen riski yüksek binaların konumları, sayısı, dağılımı, sosyo-ekonomik durumları dikkate alınarak güçlendirme ve/veya kentsel dönüşüm uygulanarak can ve mal kayıpları önlenmelidir. Ayrıca riskli binaların belirlenmesine yönelik olarak ülkemizde çeşitli bilim insanları tarafından hazırlanan formlar bulunmaktadır. Bakanlığımızca ülke genelinde standart bir hızlı değerlendirme formu geliştirmek amacı ile bu yıl başlatılan bir proje bulunmaktadır. Bakanlığımızca hazırlanacak hızlı değerlendirme formu, yerel yönetimler tarafından ülke genelindeki tüm bina stokunda uygulanarak riskli binalar belirlenebilecektir.

Belediye mücavir alanları içindeki yapıların imar durumları, planlama, proje ve yapımı konusundaki uygulamalardan belediyeler sorumludur. Bu işlemler, Bakanlığımızca hazırlanan teknik mevzuatlara ve diğer ilgili mevzuatlara uyularak Belediyelerce gerçekleştirilmektedir.

Ayrıca, Bakanlığımızın (Mülga Afet İşleri Genel Müdürlüğü) 04.04.2003 tarihli ve 4256 sayılı Genelgesine göre imar planına esas olmak üzere özel jeoloji büroları, üniversite döner sermayeleri ve kamu kuruluşları tarafından düzenlenen raporların inceleme

277

değerlendirme ve onay işlemleri yetkisi (Uygun Alan ve Önlemleri Alan içeren raporlarda) ilgili Valiliğine devredilmiştir.

İstanbul Sismik Riskin Azaltılması ve Acil Durum Hazırlık (ISMEP) Projesi kapsamında, Bakanlığımızla düzenlenen protokol kapsamında, ülke çapında inşaat mühendislerine yeni deprem yönetmeliğinin uygulanmasıyla ilgili eğitim verilmesi çalışmalarına başlanılmıştır. Bu amaçla Bakanlık tarafından eğitimlerde kullanılacak eğitim materyalleri ve bahse konu Yönetmeliğin örneklerle açıklandığı kitap hazırlanmıştır. Bakanlık tarafından 26-28 Mart 2009 tarihleri arasında eğitimlerde eğitici olarak görev yapacak öğretim üyeleri ve mühendislere eğitici eğitimi yapılmıştır. Söz konusu Yönetmelik eğitimi kapsamında ülke çapında 30 eğitim düzenlenerek, yaklaşık 3.000 mühendisin eğitimi planlanmaktadır. İlk eğitim 22-24 Mayıs tarihleri arasında Ankara ve İstanbul'da düzenlenmiş, bu eğitimlerde gerek kamuda gerekse özel sektörde çalışan yaklaşık 200 inşaat mühendisine eğitim verilmiştir.

Yurtiçi ve yurtdışından bir çok üniversite ve kurumun katılımıyla gerçekleştirilmiş olan MERM projesinde, Sakarya İli Adapazarı Büyükşehir Belediyesi ilçe ve belde sınırları, Kocaeli İli Gölcük İlçesi, Değirmendere ve İhsaniye Belediyeleri pilot bölge olarak kabul edilmiştir. Proje kapsamında, mevcut verilerin derlenmesi, mevcut topoğrafik, yerbilimsel ve halihazır haritaların sayısallaştırılması ve sayısallaştırılan tüm bilgilerin Coğrafi Bilgi Sistemi (CBS) ortamına aktarılması, yerel zemin koşullarının dikkate alındığı büyük ölçekli, deprem tehlikesini ortaya koyan sismik mikro bölgeleme haritalarının üretilmesi ve sismik mikro bölgelemenin usul ve esaslarının belirlenmesi çalışmaları yapılmıştır.

MERM Projesi (Deprem Riskini Azaltmak için Mikro bölgeleme), Mülga Afet İşleri Genel Müdürlüğü ile işbirliği çerçevesinde, İsviçre Kalkınma ve İşbirliği Teşkilatı (DEZA/SDC) tarafından finanse edilen ve Dünya Afet Risk Yönetimi Enstitüsü (DRM) idaresi altında yürütülen uluslararası bir projedir. Türkiye'de, yer bilimsel verilerin arazi kullanım planlamasına (1/1000, 1/2000 ya da 1/5000 ölçekte) entegrasyonu amacıyla, uygulanabilecek mikro bölgeleme yönteminin geliştirilmesi ve seçilen iki bölgede (Adapazarı ve Gölcük) deneyerek uygulanması amacı ile 2002 yılında başlayan proje çalışmaları 2004 yılında başarıyla sonuçlandırılmıştır. Projenin final çıktısı olarak, Türkiye'de mikro bölgelemenin nasıl yapılabilirliğini adım adım anlatan bir kılavuz (el kitabı) oluşturulmuş ve ilgili kamu kurumlarına, nüfusu 30.000'in üzerindeki belde ve belediyelere, ilgili odalara dağıtımı yapılmıştır. Bu çalışmalar sonucunda; hazırlanan dört adet kitap ile (1-Belediyeler İçin Sismik Mikro Bölgeleme El Kitabı, 2- Belediyeler İçin Sismik Mikro Bölgeleme Bilimsel Son Durum Raporu, 3- Belediyeler İçin Sismik Mikro Bölgeleme Örnek Uygulamalar 4- Belediyeler İçin Sismik Mikro Bölgeleme Genişletilmiş Özet), Ülkemizde sismik mikro bölgelemenin nasıl uygulanabileceğine ilişkin yöntemler ve prosedürler ortaya konmaya çalışılmıştır.

Bina türü yapı stokunun mevcut yapı stoku içindeki oranı ve deprem tehlikesine karşı hassas durumda bulunmaları, can kayıplarının en temel kaynağı olmaları nedeniyle, bina türü yapı stokunun mevcut yapı stokunun öncelikle ve ağırlıklı olarak ele alınıp incelenmesi gerekmektedir. Bu şekilde oluşan bina türü yapı stoku, tekil şehir temelinde bile yüz binleri aşmaktadır; ülke genelinde ise milyonlarla ifade edilmektedir. Ancak, bu amaca uygun envanter ve inceleme henüz bitirilebilmiş değildir.

Bakanlığımızca (Yapı İşleri Genel Müdürlüğü) Ülke genelinde kamu yapı envanteri hakkında çalışmakta olup, özel konutların envanterine ilişkin olarak yürütülen bir çalışmamız bulunmamakla birlikte, önümüzdeki günlerde Bakanlığımızca bireysel yapı iyileştirme çalışmaları yanında, önemli işlevleri bulunan yerel yönetimlerin, öncelikle yerel imar planı değişikliklerinde, yapı gruplarının birlikte ele alındığı kentsel yenileme projeleri çerçevesindeki katkılarıyla, yapıların deprem güvenliğine kavuşturulması konusunda etkin olmalarının sağlanması; coğrafi bilgi sistemleri ile desteklenen bina envanterinin çıkarılması,

Bakanlık ve yerel yönetimlerin ilişkilerinin geliştirilerek kamu, özel sektör ve akademik kuruluşların temsilcilerinin katılımları ile bilinçlendirme ve bilgilendirme amacıyla Bakanlık ve Taşra Teşkilatına ve yerel yönetimlerin teknik kadroları ile karar vericilerine yönelik eğitim programlarının düzenlenmesi hedeflenmektedir.

Yerel Yönetimlere örnek nitelikte olacak Bütünleşik Afet Tehlike ve Risk Tespiti çalışmaları yapılmaktadır. Bunlardan Batı Karadeniz Bölgesinde Kastamonu, Karabük ve Bartın illerinin "Bütünleşik Afet Tehlike Haritaları" tamamlanmış olup, Zonguldak ilinin çalışmalarına ise devam edilmektedir.

Bu çalışma kapsamında doğal afetlerin tüm türleri (deprem, heyelan, kaya düşmesi, çığ ve yangın afetleri) için yerel yönetimlerle işbirliği içinde çalışılarak, tüm ilin bütünleşik afet tehlike haritası çıkarılmaktadır. Bu çalışmaların tüm ülkemize yaygınlaştırılması planlanmaktadır.

Günümüzde önemi gittikçe artan afete hazırlık ve zarar azaltma aşamalarında ve özellikle planlama sürecinde araştırmacıların, karar vericilerin elinin altında olması gereken bilgiler arasında, yaşanmış afet olayları konusundaki bilgi birikiminin önemi çok fazladır. Aynı zamanda afet olayı esnasında yapılan çalışmaların güvenli ve hızlı olması, sonuçların uygulamaya aktarılması konusunda da önemli bir etkidir.

Bakanlığımız (Mülga Afet İşleri Genel Müdürlüğü) 2007 yılında dış kaynaklı destek ile Türkiye'de meydana gelen afetlere ilişkin verileri, elektronik ortamda tüm kullanıcılara sunmayı öngören Türkiye Afet Bilgi ve İletişim Sistemi (TABİS)'nin çalışmalarını başlatmıştır. Yapılan çalışmalar sonucunda gerçekleştirilen TABİS'in ilk adımları "Afet Envanter Veri Toplama ve Değerlendirme Sistemi", "Türkiye Ulusal Afet Arşiv Bilgi Sistemi" ve araziden veri aktarımını sağlayan "Haberleşme Sistemi" olarak gerçekleştirilmiştir.

Afet Envanter ve Veri Toplama Sistemi; afet olaylarının her aşamasında devreye girebilecek olup, afet bölgesinden afet tanımlanmasından hak sahipliğine kadarki bütün işlemlerin sayısal ortamda gerçekleşmesini sağlayacaktır. Türkiye Ulusal Afet Arşiv Bilgi Sistemi ise ülkemizde meydana gelen afet olaylarına ait bilgilerin toplandığı, değerlendirmeye alındığı ve kullanıcıya sunulduğu portal olarak hizmet vermektedir. Haberleşme Sistemi ise afet bölgesi ile bölgesel merkez ve ana merkez arasındaki iletişimi sağlayan telsiz, uydu telefonu ve internet imkânlarından oluşmuş bütüncül bir teknolojidir. Ağırlıklı olarak sistemler Coğrafi Bilgi Sistemi temelinde mekânsal veri tabanı merkezlidir.